

Η ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. ΣΤΥΛ. Κ. ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Σκοπός τῆς παρούσης ἐργασίας εἶναι ἡ διερεύνησις τοῦ προβλήματος τῆς διοικητικῆς ὀργανώσεως τῆς χώρας μας καὶ ἡ μελέτη τῶν τρόπων τῆς ἐπιλύσεώς του. Θὰ καταβληθῆ προσπάθεια ὅπως ἡ ἀνάπτυξις τοῦ θέματος διατυπωθῆ κατὰ τρόπον σαφῆ καὶ εὐκρινῆ καὶ ὅπως ἡ παρακολούθησις του καταστῆ δυνατὴ ἄνευ δυσκολιῶν. Τεχνικοὶ ὄροι ἐξαιρετικῶς μόνον θὰ χρησιμοποιηθοῦν ἢ ὅλη δὲ ἔρευνα θὰ περιστραφῆ περὶ τὰ γενικώτατα θέματα τοῦ ὅλου ζητήματος, ἀποφευγομένης τῆς συζητήσεως τῶν λεπτομερειῶν. Κυρία πηγὴ τῆς παρούσης ἐργασίας εἶναι ἡ ἐπὶ μίαν εἰκοσαετιῶν περίπου παρακολούθησις τῆς λειτουργίας καὶ ὀργανώσεως τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, ἡ ἄμεσος αὐτῶν παρατήρησις, ἡ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συμμετοχὴ εἰς τὸ δημόσιον λειτουργήμα καὶ ἡ ἐκ πάντων τούτων συγκομισθεῖσα ὑπὸ τοῦ γράφοντος τὸ παρὸν πεῖρα.

Ἡ ἐπέκτασις τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ Κράτους καὶ τὸ πρόβλημα τῆς διοικ. ὀργανώσεως

Ἐν ἀπὸ τὰ ἰδιαίχοντα χαρακτηριστικὰ τοῦ 20οῦ αἰῶνος εἶναι ὡς γνωστὸν ἡ συνεχὴς ἐπέκτασις τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ Κράτους. Πολλοὶ εἶναι οἱ παράγοντες ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ὁποίων αἱ ἀρμοδιότητες τοῦ συγχρόνου δημοκρατικοῦ Κράτους αὐξάνονται συνεχῶς. Μεταξὺ τῶν παραγόντων τούτων οἱ πλείστοι καὶ οἱ κυριώτεροι ἐκπορεύονται ἀπὸ τὸν τομέα τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς. Ἡ ἐξέλιξις τῆς οἰκονομίας κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ 19ου αἰῶνος, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα καὶ συγκριτικῶς αἱ βαθμιαῖαι μεταμορφώσεις τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος (ἀνάπτυξις συνδικαλισμοῦ καὶ γενικῶς τῆς ὁμαδικῆς δράσεως εἰς τὴν κοινωνίαν, ἀνάπτυξις μονοπωλιακῶν ὀργανώσεων εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ τὸ ἐμπόριον, ἀνάπτυξις παρεμβατισμοῦ, ἐμφάνισις μορφῶν μεικτῆς οἰκονομίας, διαμόρφωσις συστημάτων ἐξωτερικῶς ὀργανουμένης οἰκονομίας, ἐφαρμογὴ ἀρχῶν πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως κλπ.) ἐπέβαλον τὴν διεύρυνσιν τῶν ἀρχικῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ Κράτους καὶ τὴν ἐπαύξησιν αὐτῶν διὰ νέων.

Ἡ ἐπέκτασις καὶ αὐξήσις αὕτη τῶν ἀρμοδιοτήτων τοῦ Κράτους εἶναι ἐπὶ πλεόν

Ἐυχόμεθα τὴν ἐνωσιν τῆς Εὐρώπης. Διότι πρῶτοι οἱ πρόγονοί μας συνέπηξαν τὰς περιφρήτους ἀμφικτυονίας.

Ἄλλ' εὐχόμεθα περισσότερον τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐνωσιν, διότι γνωρίζομεν ὅτι ἂν τὸ ἔθνος μας ὑπέστη καθίζησιν εἰς παλαιότερους χρόνους, τοῦτο συνέβη διότι ἐγγώρισε, ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ κράτος εἰς κράτος, τὰς ἰδίας τυφλάς καὶ ἀδυσωπήτους ἐριδας καὶ ἀντιζηλίας.

Ὁ μέγας ρόλος τοῦ Δημοσθένους ἦτο νὰ υπενθυμίζῃ εἰς τὰς σπαρασσομένας Ἑλληνίδας πόλεις νὰ ἡμοιοῦσιν καὶ ἐξέλθουν ἀπὸ τὸν μωρὸν ἀπομονωτισμὸν των. Ἡγωνίσθη ὁ μέγας ἐκεῖνος ρήτωρ, ἀνεπιτυχῶς, πρὸς συγκερασμὸν τοῦ πατριωτισμοῦ τῶν Ἀθηναίων, τῶν Σπαρτιατῶν καὶ τῶν Θηβαίων εἰς ἓνα μοναδικὸν πατριωτισμὸν : τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων.

Τοῦτ' αὐτὸ πρέπει νὰ συμβῆ σήμερον διὰ νὰ σωθῆ καὶ εὐημερήσῃ ἡ Εὐρώπη.

Συγκερασμὸς τῶν ἐθνικῶν πατριωτισμῶν μετὰ τοῦ γενικωτέρου ἰδεώδους.

Τοῦ ἰδεώδους μιᾶς μεγάλης εὐρωπαϊκῆς πατρίδος, παράπλευρα πρὸς τὰ ἐθνικὰ ἰδανικά.

εις από τούς λόγους τής συνεχούς διογκώσεως τών δημοσίων δαπανών. 'Ο αὐτὸς λόγος ἐξηγεῖ ἐπίσης τὴν ἀύξησιν τοῦ προσωπικοῦ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν γενικῶς (κρατικῶν καὶ ἀποκεντρωμένων) ἥτις παρατηρεῖται εἰς πολλὰς χώρας. 'Η ἐπιβάρυνσις αὕτη τῶν δημοσίων ἐξουσιῶν μὲ νέα διαρκῶς ἔργα εἶναι φυσικόν νὰ ὀδηγή εἰς νέας μορφὰς διοικητικῆς ὀργανώσεως, διὰ τῶν ὁποίων θὰ καθίστατο ἐφικτὴ ἡ ἀνταπόκρισις πρὸς τὰς νέας ἀρμοδιότητας. Διὰ τὰ ἀνεπιτυγμένα κράτη τὸ πρόβλημα τῆς διοικητικῆς ὀργανώσεως ἐνεφανίσθη ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς «ἐκλογικεύσεως τῆς λειτουργίας τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν». Διὰ τὰ καθυστερημένα ὅμως κράτη, τὸ πρόβλημα τοῦτο παρουσιάζεται πρωτίτως μὲν ὡς πρόβλημα ἀποκτήσεως καταλλήλου προσωπικοῦ, δευτερευόντως δὲ ὡς πρόβλημα «ἐκλογικεύσεως» τῆς λειτουργίας τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν.

Αἱ προσπάθειαι διοικητικῆς ἀναδιοργανώσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν

Τὸ πρόβλημα τῆς διοικητικῆς ὀργανώσεως ἐνεφανίσθη μεταπολεμικῶς, καὶ μάλιστα ὑπὸ ὀξείαν μορφήν, καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν χώραν.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τούτους κατακτητὰς ἀνέκυψε, ὡς γνωστόν, ἡ ἀνάγκη τῆς γενικῆς ἀνασυντάξεως τῆς χώρας. Ἐπρεπε κατεπειγόντως νὰ καλυφθοῦν αἱ ἀνάγκαι περιθάλψεως, διὰ τῆς προωθήσεως τῶν ἐφοδίων τῆς Ἐμ - Ἐλ καὶ τῆς Οὐνρρα. Ἐπρεπε νὰ ἀρχίσῃ τὸ ἔργον τῆς ἐπανορθώσεως τῶν ὑλικῶν καταστροφῶν τοῦ πολέμου. Ἐπρεπε νὰ κινηθῇ ὁ ὕφιστάμενος ἐξοπλισμὸς τῆς οἰκονομίας. Ἐπρεπε, ἐν μῆ ἡμέραις, νὰ ἰκανοποιηθοῦν αἱ συλλογικαὶ ἀνάγκαι τοῦ κοινού, τῶν ὁποίων ἡ θεραπεία εἶχε ἀτονῆσαι κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς.

Αἱ κολοσιαιαὶ αὗται ἀνάγκαι κατέστησαν ἔκδηλον τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ διοικητικοῦ μηχανισμοῦ τῆς χώρας, τοῦ ὁποίου ἄλλως τε ἡ λίαν μετρία προπολεμικὴ συγκρότησις εἶχε κυριολεκτικῶς παραλύσει συντεταχένως τῶν γεγονότων τῆς ἐχθρικής κατοχῆς. Ἡ πρώτη σημαντικὴ καὶ ἀξιωματικὴ προσπάθεια κινητοποιήσεως τοῦ παραλελυμένου διοικητικοῦ μηχανισμοῦ τῆς χώρας μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ὑπῆρξε ἡ φορολογικὴ εἰσφορὰ ἡ ἐπιβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ τότε ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως καθηγητοῦ κ. Κ. Βαβαρέσου. Ἡ ἐπιβολὴ τῆς εἰσφορᾶς ταύτης εἶχε ὡς συνέπειαν νὰ ἀφυπνίσῃ ἐκ τοῦ ληθάργου τὰς φοροτεχνικὰς ὑπηρεσίας τῆς χώρας καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ ταύτας εἰς τὴν ἐνεργὸν λειτουργίαν. Κατὰ τὰ ἄλλα, αἱ προκύψασαι ἐντατικαὶ ἀνάγκαι τὰς ὁποίας ἐμνημονεύσαμεν προηγουμένως κατεβλήθη προσπάθεια νὰ ἰκανοποιηθοῦν ἐκ τῶν ἐνότων. Ἡ ἐν λόγῳ προσπάθεια δὲν ὑπῆρξε ἀμελητέα. Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι αἱ ἐπιτεύξεις τῆς ὑπῆρξαν λίαν μετρία.

Ἡ δευτέρα σημαντικὴ καὶ γενικωτάτης ἐκτάσεως μέριμνα ἦτις ἐλήφθη διὰ τὴν διοικητικὴν ὀργάνωσιν τῆς χώρας ὑπῆρξε ἡ σύνταξις καὶ δημοσιεύσις τοῦ «Κώδικος καταστάσεως τῶν δημοσίων διοικητικῶν ὑπαλλήλων» (Νόμος 1811 τῆς 16 Μαΐου 1951) καὶ τοῦ «Κώδικος καταστάσεως τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ὑπαλλήλων» (Νόμος 1726 τῆς 9 Ἀπρ. 1951).

Σκοπὸς τοῦ πρώτου καὶ σπουδαιότερου Κώδικος εἶναι «ἡ καθιέρωσις ἐνιαίων καὶ ὁμοιομόρφων κανόνων διεπόντων τὴν κατάστασιν τοῦ προσωπικοῦ τῶν Διοικητικῶν Ὑπηρεσιῶν ἐπὶ βάσεων ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης, ἡ ἐξασφάλισις τῆς ὀρθῆς ἐπιλογῆς τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν, τῆς ὁμαλῆς σταδιοδρομίας καὶ τῆς μεγίστης δυνατῆς ἀποδόσεως τῆς ἐργασίας αὐτοῦ» (ἄρθρ. 1). Ἡ δημοσιεύσις καὶ ἔναρξις τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Κώδικος τούτου τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1952, κατόπιν μάλιστα τῶν πολυαριθμῶν ἀνεπιτυχῶν σχετικῶν προσπαθειῶν αἵτινες ἐγένοντο προπολεμικῶς, πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς οὐσιῶδες μέτρον τακτοποιήσεως τῆς χαώδους καταστάσεως ἥτις ὕφισταται ὑπὸ ἔπιψιν προσωπικοῦ εἰς τὰς πολιτικὰς διοικητικὰς ὑπηρεσίας. Παρ' ὅλον ὅτι ὁ Κώδιός ἔχει τὸ μέγα μειονέκτημα ὅτι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σταθεροποιεῖ τὴν κακὴν κατάστασιν πού ὑφίσταται σήμερον εἰς τὰς πολιτικὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἐν τούτοις τὸ γεγονός ὅτι ἐπιφέρει μίαν τακτοποίησιν εἰς αὐτὰς καὶ ὅτι παρεμποδίζει τὴν ἐπανάληψιν τῆς προηγουμένης ἀναρχίας εἶναι ἰδιαίτερος ὑπολογισμὸς. Ἄλλ' εἶναι ἀπαράτητον νὰ ὑπογραμμισθῇ ὅτι αἱ ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ κώδικος ἀναμενόμεναι συνέπειαι ἐξαρτῶνται : πρῶτον μὲν ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς του, δευτέρω δὲ ἀπὸ τὴν

ἐπιβίωσιν αὐτοῦ τούτου τοῦ Κώδικος. Καί αἱ δύο αὐταὶ προϋποθέσεις εἶναι πολὺ ἀμφίβολον ἂν θὰ πληρωθοῦν, δεδομένης τῆς γενικωτέρας καταστάσεως ποῦ ἐπικρατεῖ παρ' ἡμῖν καθὼς καὶ τῶν μέχρι τοῦδε κομματικῶν ἐπεμβάσεων ἐπὶ τῆς δημοσίας διοικήσεως.

Ἡ τρίτη ἀξιοσημεῖωτος φροντίς ἡ ὁποία ἐλήφθη διὰ τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν πολιτικῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν εἶναι ἡ διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 6ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1950 «Περὶ Ὁργανισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ», τελικῶς δὲ διὰ τοῦ ἀντικαταστήσαντος τοῦτο ὁμοίου Β. Διατάγματος τῆς 10 Φεβρουαρίου 1951, σύστασις εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συντονισμοῦ «Γενικῆς Διευθύνσεως Διοικητικῆς Ὁργανώσεως». Διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τούτου συνεστήθη τὸ πρῶτον μία *εἰδικὴ ὑπηρεσία* ἡ ὁποία ἔχει συστηματικῶς ὡς ἀρμοδιότητα τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν τῆς χώρας. Ἀντικείμενον τῆς ὑπηρεσίας ταύτης εἶναι, κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ἄνω Β. Διατάγματος ἡ μελέτη καὶ ὑπόδειξις τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν μέτρων διὰ τὴν μᾶλλον πρόσφορον οἰκονομικὴν καὶ ἀποδοτικὴν ὁργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Διὰ τὰ ἴδια τις τὸν τρόπον μετὰ τὸν ὅποιον ἀντελήφθη ὁ νομοθέτης τὸ πρόβλημα τῆς διοικητικῆς ἀναδιοργάνωσεως τῆς χώρας καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν του, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναφερθοῦν ἢ διὰρθρωσις καὶ αἱ κατ' ἴδιαν ἀρμοδιότητες τῆς ὑπηρεσίας ταύτης.

Ἡ ἐν λόγῳ ὑπηρεσία συγκροτεῖται ἀπὸ τρεῖς Διευθύνσεις καὶ ἓν Γραφεῖον.

Ἡ πρώτη, ὀνομαζομένη «Διεύθυνσις ὁργανώσεως δημοσίων ὑπηρεσιῶν», ἔχει ὡς κυρίαν ἀρμοδιότητα τὴν ἐπεξεργασίαν νόμων καὶ διαταγμάτων ἀναφερομένων εἰς τὴν ὁργάνωσιν πάσης δημοσίας ὑπηρεσίας ὑπὸ τὴν γενικωτάτην τῆς λέξεως ἔνοιαν.

Ἡ δευτέρα, ὀνομαζομένη «Διεύθυνσις μεθόδων ἐργασίας», ἔχει ὡς κυρίαν ἀρμοδιότητα τὴν μελέτην καὶ ὑπόδειξιν μέτρων βελτιώσεως καὶ ἀπλουστεύσεως τῶν διοικητικῶν διαδικασιῶν καὶ τὴν κατάρτισιν προγράμματος μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν.

Ἡ τρίτη, ὀνομαζομένη «Διεύθυνσις μεθόδων ὁργανώσεως προσωπικοῦ», ἔχει ὡς κυρίαν ἀρμοδιότητα τὴν μελέτην μεθόδων ἐκτιμήσεως τῶν εἰς προσωπικὸν ἀναγκῶν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, τὴν μελέτην συστημάτων ἐπιλογῆς καὶ ἐκτιμήσεως ἱκανότητος τῶν ὑπαλλήλων καὶ τὴν κατάρτισιν προγράμματος ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν.

Τὸ γραφεῖον, ὀνομαζόμενον «Γραφεῖον Τεχνικῆς Βοηθείας» ἔχει ὡς ἀρμοδιότητα τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος Τεχνικῆς Βοηθείας δι' ὑποτροφίας καὶ ἀποστολὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, πρὸς μετεκπαίδευσιν, δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ἰδιωτῶν.

Ἡ σύστασις εἰδικῆς ὑπηρεσίας Διοικητικῆς Ὁργανώσεως ἀποτελεῖ βεβαίως ὠρισμένην πρόδον, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἰσχύοντα κατὰ τὴν πρὸ τῆς συστάσεως τῆς ὑπηρεσίας ταύτης περίοδον. Διότι καὶ ἡ ἀπλὴ ὑπαρξις τῆς ὑπηρεσίας ταύτης θὰ συντελῆ ὥστε νὰ διατηρῆται νοπὸν εἰς τὰς συνειδήσεις τὸ πρόβλημα τῆς διοικητικῆς ὁργανώσεως. Τὸ πρᾶγμα ὅμως δὲν σταματᾷ ἐδῶ ἀλλὰ ἀπὸ ἐδῶ, ἀκριβῶς, ἀρχίζει. Ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψει τὴν σημερινὴν λυπηρὰν κατάστασιν τῶν πολιτικῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν αἱ ὁποῖαι χρῆζονται ριζικῆς καὶ ἐκ βάθρων ἀνασυντάξεως, ἀναλογισθῆ δὲ ἐκ παραλλήλου τὴν ἀναμικτὴν καὶ βραδυτάτην ρύθμισιν τὴν ὁποῖαν προέβλεψεν ὁ νομοθέτης διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τῆς διοικητικῆς ὁργανώσεως, θὰ πεισθῆ ὅτι ἐλάχιστα δύνανται νὰ ἀναμένωνται ἐκ τῆς ρυθμίσεως ταύτης, πρὸς τοῦτοις δὲ ταῦτα δὲν θὰ εἶναι θεμελιώδεις ἀλλὰ δευτερεύουσαι μᾶλλον ἐπιτεύξεις*.

Ἡ ἀξία, τῆς ἐκ τῶν προτέρων τρόπου τινά, διατυπουμένης κριτικῆς ταύτης θὰ φανῆ ἐκ τῆς ἀκολουθοῦσης ἀναπτύξεως.

* Διὰ τὴν ὀρθολογικὴν ὁργάνωσιν τῶν δημοσίων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν, γενικῶς καὶ ἐν Ἑλλάδι, βλέπε καὶ Κ. Μπανταλούκα: Ἡ ὀρθολογικὴ ὁργάνωσις τῶν δημοσίων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν, γενικῶς καὶ ἐν Ἑλλάδι—Ἀθῆναι 1945. Τοῦ ἴδιου ἐπίσης: Ἡ ὀρθολογικὴ ὁργάνωσις τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, εἰς «Οἰκονομικὸν Ταχυδρόμον» ἀριθ. 980—982 Φεβρουαρίου καὶ Μαρτίου τοῦ 1944.

Τὰ συστατικά τοῦ προβλήματος τῆς διοικητικῆς ὀργανώσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα

Αὐτὸ ποῦ λέγεται «πρόβλημα τῆς διοικητικῆς Ὄργανώσεως τῆς χώρας μας» εἶναι ἀναγκαῖον νὰ συγκεκριμενοποιηθῆ, ἀναλύμενον εἰς τὰ ἐπὶ μέρους στοιχεία, τὰ ὁποῖα συγκροτοῦν τούτο εἰς σύνολον. Τὰ στοιχεία ταῦτα εἶναι τὰ κάτωθι :

α) Ἡ παρά τὴν ὑπαρξιν πολλῶν καὶ πολυανθρώπων δημοσίων ὑπηρεσιῶν ἀδυναμία τῆς στοιχειώδους πολλακίς ἱκανοποιήσεως τῶν συλλογικῶν ἀναγκῶν τοῦ κοινοῦ καὶ τῆς ἀνταποκρίσεως πρὸς τὰς προκυπτούσας ἀπαιτήσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

β) Ἡ συγκέντρωσις τῶν ἀποφασιστικῶν ἀρμοδιοτήτων εἰς τὰς κεντρικὰς ὑπηρεσίας καὶ ἡ μεγάλη ἐξάρτησις τῶν ἀποκεντρωμένων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ κυρίως τῶν νομαρχιῶν, ἀπὸ τὰς κεντρικὰς ὑπηρεσίας.

γ) Ἡ ὑπαρξίς πολλῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰ ἀστικά γενικῶς κέντρα μὲ ἀσφικτιῶντα ἀριθμὸν ὑπαλλήλων, καὶ ἐκ παραλλήλου ἡ ὑπαρξίς πλείστων ὑπηρεσιῶν εἰς τὰς ἐπαρχίας μὲ μέγαν ἀριθμὸν χηρευουῶν θέσεων, καθιστώντα προβληματικὴν τὴν διεκπεραίωσιν καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς τρεχούσης καθημερινῆς ἐργασίας.

δ) Ἡ ὑπαρξίς μεγάλου ἀριθμοῦ ὑπαλλήλων, καὶ ἰδίως γυναικῶν, οἱ ὁποῖοι ὑποαπασχολοῦνται καὶ παρέχουν τὴν ἐντύπωσιν τοῦ περιττοῦ.

ε) Ἡ ἔλλειψις σοβαρᾶς γενικῆς ἐπιστημονικῆς καταρτίσεως καὶ ἀκόμη περισσότερον ἡ ἔλλειψις εἰδικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐπιστημονικῆς καταρτίσεως εἰς τὸ λεγόμενον κατ' εὐφημισμὸν «ἐπιστημονικόν» προσωπικὸν τῆς δημοσίας πολιτικῆς διοικήσεως.

στ) Αἱ ἐξαιρετικῶς γλασχραὶ καὶ ἀπρόσφοροι διὰ τε τὸ ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργον καὶ τὴν κοινωνικὴν θέσιν ἀμοιβαί, αἵτινες ἀπομακρύνουν τὰ ἱκανὰ στελέχη ἀπὸ τὰς πολιτικὰς δημοσίας ὑπηρεσίας.

ζ) Ἡ εὐνοιοκρατία καὶ ἡ διαλυτικὴ ἐπίδρασις τῶν κομματικῶν ἐπεμβάσεων ἥτις ἀποθαρρύνει τὰ ὑφιστάμενα ἐκλεκτὰ ὑπαλληλικά στελέχη καὶ παρεμποδίζει τὴν εἴσοδον νέων τοιοῦτων.

η) Ἡ καταθλιπτικὴ ἐξάρτησις τῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους τῶν ἢ ὁποῖα λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς πολλακίς παρατηρουμένης κακῆς χρήσεως τῆς ἰδιότητος τοῦ προϊσταμένου ἀπὸ πλείστους ὅσους ἀσκοῦντας αὐτὴν, ἀσκεῖ ἀποσυνθετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν πολιτικῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν.

Ταῦτα εἶναι τὰ κύρια στοιχεία ἅτινα συγκροτοῦν τὸ πρόβλημα τῆς διοικητικῆς ὀργανώσεως τῆς χώρας μας, εἰν τῷ συνόλῳ του. Ἀπὸ τὴν συντομωτάτην ἀνάπτυξιν τῶν στοιχείων τούτων ἐξάγεται, ἀκόπως καὶ φυσικῶς, ὁ τρόπος τῆς ἀντιμετώπισεως τοῦ ὡς ἄνω προβλήματος

Τὸ πρῶτον πάντως καὶ γενικωτάτης φύσεως φύσεως δίδαγμα, τὸ συναγόμενον ἐκ τῆς προηγηθείσης ἀναπτύξεως, εἶναι ὅτι τὸ διοικητικὸν πρόβλημα τῆς χώρας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιμετωπισθῆ διὰ ἡμιμέτρων καὶ χλιαρῶν ἢ ἐπὶ μέρους, ἐπεμβάσεων, ἀλλὰ κατὰ τρόπον ἐξ ὑπαρχῆς ριζικὸν καὶ θεμελιώδη. Μὲ ἄλλους λόγους, ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῆ δι' ἐνέσεως ἀλλὰ διὰ λαπαροτομίας. Ταῦτα βεβαίως συνίστανται ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θέλομεν νὰ ἀποκτήσωμεν ἐντός μερικῶν ἐτῶν ἀξίαν λόγου διοικητικὴν ὀργάνωσιν, ἀντιστοιχοῦσαν εἰς κράτος μὲ συγχρονισμένην σύνταξιν. Ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀφήσωμεν τὰ πράγματα εἰς τὸν ροῦν τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦν ἀπὸ ἐτῶν, πρέπει νὰ εἴμεθα ἐκ τῶν προτέρων βέβαιοι ὅτι ἡ ἀπόκησις ἀρτίας διοικητικῆς ὀργανώσεως θὰ ἀναβληθῆ ἐπ' ἀόριστον, αἱ δὲ ἐξ αὐτοῦ ζημίαι καθὼς καὶ αἱ ἀνυποληψία διὰ τὴν χώραν εἰς τὰ δμματα τῶν ἐδῶ ξένων καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ θὰ ἐπισωρευῶνται διαρκῶς.

Ἡ ἀντιμετώπισις τοῦ προβλήματος τῆς διοικητικῆς ὀργανώσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα

Κατόπιν τῆς προεισαγωγικῆς ταύτης παρατηρήσεως ἐκτίθεται κατωτέρω ἡ ἐπιβαλλομένη ἀντιμετώπισις ἐκάστου τῶν ὡς ἄνω ἐπὶ μέρους θεμάτων τοῦ προβλήματος τῆς διοικητικῆς μας ὀργανώσεως.

α) Ἡ παρά τὴν ὑπαρξιν πολλῶν καὶ πολυανθρώπων πολιτικῶν δημοσίων ὑπηρε-

σιών αδυναμία τῆς στοιχειώδους, πολλάκις, ἰκανοποιήσεως τῶν συλλογικῶν ἀναγκῶν τοῦ κοινοῦ εἶναι δυνατόν νά ἀντιμετωπισθῇ κατ' ἀρχὴν καὶ κυρίως διὰ τῆς ἐξυψώσεως τῆς πνευματικῆς στάθμης καὶ τῆς σοβαρῆς κατάρτισεως τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων. Τὰ περὶ τούτου ὅμως θὰ ἐκτεθοῦν πλεῖστον κατὰ ἀνάπτυξιν τοῦ πέμπτου συστατικοῦ στοιχείου τοῦ διοικητικοῦ μας προβλήματος.

β) Ἡ συγκέντρωσις τῶν πλείστων ἀποφασιστικῶν ἀρμοδιοτήτων εἰς τὰς κεντρικὰς κρατικὰς ὑπηρεσίας, καὶ αἱ ἐκ τούτου βραδύτητες καὶ καθυστερήσεις εἰς τὴν διεκπεραίωσιν τῶν ὑποθέσεων, δύνανται νά θεραπευθοῦν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς λελογισμένου συστήματος διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως καὶ ἐνισχύσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν Νομαρχιῶν, ἰδιαίτερα δὲ διὰ τοῦ διορισμοῦ φωτισμένων καὶ πεπειραμένων προσώπων ὡς Νομαρχῶν. Χαρακτηριστικὸν τῆς ἀποτυχίας τοῦ Συμβουλίου Ἐπιλογῆς Νομαρχῶν εἶναι τὸ γεγονός ὅχι μόνον ὅτι ἐπελέγησαν ὡς Νομάρχαι πρόσωπα τινὰ ἀκατάλληλα ἀλλὰ ὅτι παρὰ τὴν κατὰ Σεπτέμβριον τρέχοντος ἔτους γενομένην ἐκκαθάρισιν τῶν Νομαρχῶν, τοιαῦτα τινὰ πρόσωπα ἐξακολούθουν νά κατέχουν τὴν ἰδιότητα τοῦ Νομάρχου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐφαρμογὴν διοικητικῆς ἀποκεντρώσεως, δὲν θὰ ἔπρεπε νά γίνῃ εὐρύτερος λόγος ἐνταῦθα, δοθέντος ὅτι τὸ θέμα ἔχει μελετηθῆ εἰδικῶς ἀπὸ πολλὰ ἀρμόδια πρόσωπα. Σημειωτέον, πάντως, ὅτι ἡ ἐπίλυσις καὶ τοῦ δευτέρου τούτου θέματος τοῦ διοικητικοῦ προβλήματος συνδέεται μὲ τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ πέμπτου θέματος τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ προσωπικοῦ.

γ) Ὁ πλεονασμὸς τῶν ὑπαλλήλων εἰς τὰς ὑπηρεσίας τῆς πρωτεύουσας καὶ τῶν ἀστικῶν κέντρων καὶ ἡ ἔλλειψις αὐτοῦ εἰς τὰς ὑπηρεσίας τῶν ἐπαρχιῶν, εἶναι κακὸν ὅχι δυσκόλως θεραπεύσιμον, ἀρκεῖ νά ὑπάρξῃ ἀδάμαστος ἢ κρατικὴ θέλησις δι' ἀνορθωτικὴν δρᾶσιν. Ἡ ἐξασφάλισις στεγασέως διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἐνδεχομένως ἡ παροχὴ ἐπιδόματος καὶ ἄλλων διευκολύνσεων, θὰ ἦτο δραστικὸν φάρμακον διὰ τὴν πύκνωσιν τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐπαρχιακῶν ὑπηρεσιῶν. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου πολλὰ ἄλλα μέτρα θὰ ἔπρεπε νά ἐφαρμοσθοῦν, τὰ ὁποῖα ὀλίγη σκέψις καὶ ὀλίγη καλὴ θέλησις εἶναι εὐκόλον νά ἀποκαλύψῃ.

δ) Ἡ ὑπαρξίς μεγάλου ἀριθμοῦ ὑπαλλήλων, καὶ ἰδίως γυναικῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπο-ἀπασχολοῦνται, ὀφείλονται, ὡς γνωστὸν, κυρίως, τὸ μὲν εἰς τὸν παρασιτικὸν χαρακτήρα τῆς οἰκονομίας μας, ὅστις ἐξωγκώθη κατὰ πολὺ ἀπὸ τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς, τὸ δὲ εἰς τὴν κομματικὴν συναλλαγὴν. Γενικὴ καὶ ὀρθὴ εἶναι ἡ ἐντύπωσις ὅτι μέγας ἀριθμὸς πολιτικῶν ὑπαλλήλων παραβαλλόμενος πρὸς τὰς παρούσας ἀρμοδιότητας τοῦ Κράτους καὶ τῶν ἄλλων δημοσίων ὀργανισμῶν εἶναι περιττός, καὶ ὅτι αἱ ἀρμοδιότητες αὗται θὰ ἠδύνατο νά ἀσκηθοῦν, καὶ μάλιστα πληρέστερον, μὲ τὸν ἡμισὺν ἀριθμὸν τοῦ σημερινοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους καὶ τῶν ἄλλων δημοσίων ὀργανισμῶν. Ὁ περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων δὲν εἶναι βεβαίως τί εὐχερές, ἀλλ' οὔτε ὅμως ἀδύνατον. Ἐν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ κενὸν ὅπερ δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν ἐτησίαν ἔξοδον κρατικῶν μόνον πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἀνέρχεται περίπου εἰς 4500 θέσεις, γίνεται ἀντιληπτὸν ὅτι, μὲ τὴν δραστικὴν περικοπὴν τῶν κατ' ἔτος διοριζομένων πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν κατ' ἔτος ἐξερχομένων, εἶναι δυνατόν ὁ ἐντός δεκαετίας σημαντικὸς περιορισμὸς τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων. Ἐὰν εἰς τὸ μέτρον τοῦτο προστεθῇ καὶ τὸ μέτρον τῆς ἀπομακρύνσεως παντὸς ὑπαλλήλου ἔχοντος ἄλλους ἀτομικοὺς ἢ οἰκογενειακοὺς πόρους ζωῆς, θὰ ἐνισχυθῆ ὁ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ πρώτου μέτρου περιορισμὸς τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπαλλήλων.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω μέτρα, θὰ ἠμποροῦσε νά προβληθῆ, ἀπὸ ἕνα ἄνθρωπον ἀνατραφέντα μὲ τὸ κοινωνικῶς σπουδαιότατον μεταπολεμικὸν αἷτημα τῆς «ἐξασφάλισέως ἐργασίας δι' ὅλους» ἢ «ἐξασφαλίσέως πλήρους ἀπασχολήσεως», ἡ ἀντίρρησις ὅτι, πᾶς ἄνθρωπος ἰκανὸς πρὸς ἐργασίαν ἔχει δικαίωμα πρὸς ἐξεύρεσιν ἐργασίας καὶ ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις του ἀπὸ τὰς δὲ δημοσίας ὑπηρεσίας θὰ ἦτο ἀδικος μὲ μόνην αἰτιολογίαν τὴν ὑπαρξίαν εἰς αὐτὸν ἀτομικῶν ἢ οἰκογενειακῶν οἰκονομικῶν πόρων. Εἰς τὴν ἐκ πρώτης ὄψεως εὐλόγοφανῆ ταύτην ἀντίρρησιν πρέπει νά ἀντιπροβληθῆ ὅτι τὸ δικαίωμα πρὸς ἐργασίαν εἶναι βεβαίως ἀναφαίρετον ἀπὸ ὅλους, ἄρα καὶ ἀπὸ τὰ ὡς ἄνω πρό-

σωπα. Πλὴν ἡ ἀποψὶς αὕτη δὲν σημαίνει ὅτι τὸ Κράτος καὶ οἱ ἄλλοι Δημόσιοι Ὀργανισμοὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι, λόγῳ ἐφαρμογῆς τοῦ ἀνωτέρω αἰτιήματος, νὰ τὰ διατηροῦν εἰς τὰς ὑπηρεσίας των ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει τρόπος ἀπασχολήσεώς των. Πράγματι τὰ πρόσωπα αὐτὰ δύνανται νὰ ἀναζητήσουν ἄλλαχο ἐργασίαν, ἐκτός ὅμως τοῦτου τὸ αἴτημα πρὸς πλήρη ἀπασχόλησιν δύνανται νὰ πραγματοποιηθῆθαι ὄχι εἰς σχετικῶς καθυστερημένας οικονομίας, ὅπως ἡ ἑλληνική, ἀλλ' εἰς προοδευμένας οικονομίας, ὅπως ἡ βορειοαμερικανικὴ ἢ ἡ βρετανικὴ κλπ. αἱ ὁποῖαι, καὶ πλοῦσαι εἰς φευσικούς πόρους εἶναι καὶ τὴν εὐκαιρίαν ἔχον νὰ τοὺς ἀξιοποιήσουν.

ε) Ἡ ἑλλειψὶς σοβαρᾶς γενικῆς ἐπιστημονικῆς καταρτίσεως, καὶ ἰδίως ἡ ἑλλειψὶς εἰδικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐπιστημονικῆς καταρτίσεως εἰς τὸ λεγόμενον «ἐπιστημονικόν» προσωπικόν τῶν πολιτικῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, εἶναι τὸ θεμελιωδέστερον χαρακτηριστικόν τοῦ προβλήματος τῆς διοικητικῆς μας ὀργανώσεως, διὰ τοῦτο δὲ ἐπιβάλλεται ὅπως ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦτου γίνῃ μεγαλύτερα ἀνάπτυξις. Οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἡ ἐπιστημονικὴ κατάρτισις, γενικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ, ἀποτελοῦν διὰ τὸ προσωπικόν τῆς δημοσίας διοικήσεως παράγοντα πρωταρχικόν τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ἀποδόσεως αὐτῆς συνάπτονται πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν οὐσίαν καὶ τὴν ὑπόστασιν τοῦ Κράτους καὶ τῶν Δημοσίων ἑξουσιῶν γενικῶτερον. Αἱ δημόσιαι διοικητικαὶ ὑπηρεσίαι ἐν γενεῇ ἔχον θεμελιώδεις καὶ ριζικὰς διαφορὰς ἀπὸ τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις, αἱ διαφοραὶ δὲ αὗται εἶναι τὸ στοιχεῖον ὅπερ ἐπιβάλλει τὴν ἀρτίαν ἐπιστημονικὴν κατάρτισιν τοῦ προσωπικοῦ τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων. Αἱ ἐν λόγῳ διαφοραὶ ἐξετέθησαν κατὰ τρόπον ἐπιγραμματικόν εἰς ἄρθρον τοῦ κ. Κ. Λεοντίδη ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἡ ἀναμόρφωσις τῆς διοικήσεως τοῦ Κράτους» * δύνανται δὲ νὰ συνοψισθῶν ὡς κάτωθι:

1. Αἱ δημόσιαι διοικητικαὶ ὑπηρεσίαι ἔχον σκοποὺς ἠθικούς καὶ ὑπερατομικούς, ἐπιδιώκουσαι ἀφιλοκερδῶς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν συλλογικῶν ἀναγκῶν τοῦ κοινοῦ καὶ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος. Αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις ἔχον σκοποὺς ὕλικους καὶ ἀτομικούς, ἐπιδιώκουσαι τὴν πραγματοποίησιν τοῦ μεγαλυτέρου δυνατοῦ κέρδους. Διὰ τοῦτο, ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ κόστους τῶν δημοσίων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν ἔρχεται εἰς τὴν δευτέραν μοῖραν, ἐνῶ εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν πρωτίστην.

2. Ἡ ἀπόδοσις τῶν δημοσίων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν δὲν ὑπόκειται εἰς μέτρησιν, ὡς συνδεομένη μετὰ τῆς ἠθικῆς καὶ ἀλύτου τάξεως ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσφέρουν αὐταὶ εἰς τὴν ὀλότητα. Ἡ ἀπόδοσις τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων ὑπόκειται εἰς μέτρησιν, ὡς συνδεομένη μετὰ τὸν ὄγκον τοῦ ἐκάστοτε πραγματοποιημένου ὑπ' αὐτῶν ὕλικου κέρδους.

3. Αἱ δημόσιαι διοικητικαὶ ὑπηρεσίαι, εἰς τὰς δημοκρατικὰς χώρας, ὑποβάλλονται εἰς δημόσιον ἔλεγχον διὰ τοῦ ὁποίου κρίνονται αἱ πράξεις καὶ τὰ ἔργα των. Ὁ ἔλεγχος οὗτος ἀσκεῖται, κυρίως, εἰς τὸν τύπον καὶ τὸ κοινοβούλιον. Ἀντιθέτως, εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις δημόσιος ἔλεγχος κατ' ἀρχὴν δὲν ὑφίσταται.

4. Αἱ δημόσιαι διοικητικαὶ ὑπηρεσίαι ἀκολουθοῦν τὴν ἀρχὴν τοῦ «δεδικασμένου», ἥτις τὴν ἀρχὴν καθ' ἣν λύσις δοθεῖσα εἰς ὠρισμένην ὑπόθεσιν δέον ὅπως μελλοντικῶς διδεται εἰς πᾶσαν ὅμοιαν ὑπόθεσιν. Αἱ ἰδιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις εἰς οὐδεμίαν ὑπόκεινται τοιαύτην δέσμευσιν ἀπέναντι τῶν τρίτων, διότι ἐπιθυμοῦν νὰ ἔχον πάντοτε ἐλευθεράς τὰς χεῖρας, ἵνα ἐπιτυχάνουν ἐκάστοτε τὴν πραγματοποίησιν τοῦ μεγίστου δυνατοῦ ὕλικου κέρδους.

5. Αἱ δημόσιαι διοικητικαὶ ὑπηρεσίαι ἔχον δυσκίνητον οικονομικὴν διαχείρισιν, δεσμευομένην ἀπὸ ἀκάμπτους λογιστικούς κανόνας καὶ τύπους, ἐνῶ εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις οἱ προϊστάμενοι ἀπολαύουν εὐρυτάτης ἐλευθερίας περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν πόρων καὶ τῶν οικονομικῶν ὑποθέσεων.

6. Αἱ δημόσιαι διοικητικαὶ ὑπηρεσίαι ἔχον πρόγραμμα δράσεως τοῦ ὁποίου τὸ περιεχόμενον εἶναι συνήθως ἀσταθές καὶ μεταβλητὸν, ἐξαρτώμενον ἀπὸ τὰς πολιτικὰς δοξασίας καὶ τὰς προσωπικὰς προτιμήσεις τῶν ἐκάστοτε κυβερνώντων. Αἱ ἰδιωτικαὶ

* Εἰς τεῦχος Ἰαν.—Φεβρ. 1950 τοῦ περιοδικοῦ «Ἐπιθεώρησις Ἑλλην. Οἰκονομίας».

ἐπιχειρήσεις ἔχουν πρόγραμμα μὲ περιεχόμενον σταθερὸν καὶ ἀμετάβλητον, προσδιοριζόμενον ἀπὸ τὸν πάγιον σκοπὸν τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκουν, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ μεγαλύτερον ὕλικόν κέρδος.

Αἱ ὡς ἄνω διαφοραὶ, πηγάζουσαι ἀπὸ τὸν διάφορον σκοπὸν καὶ τὴν διάφορον ἐσωτερικὴν διάρθρωσιν τῶν δημοσίων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐπιβάλλουν ὅπως τὸ προσωπικὸν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν κατέχει, ἀπαραιτήτως, πολὺ περισσότερα ἐπιστημονικὰ ἐφόδια ἀπὸ τὸ προσωπικὸν τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, ὅπερ (ἐξαιρουμένων βεβαίως τῶν καθαρῶς τεχνικῶν ὑπαλλήλων, ἥτοι χημικῶν, μηχανικῶν κλπ.) πρέπει νὰ εἶναι πεποικισμένον, κυρίως, μὲ ἐμπορικὰ προσόντα καὶ ἐπιχειρηματικὸν δαιμόνιον.

Ἡδὴ προβαίνομεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑπάρξεως ἐπιστημονικῶν ἐφοδίων εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν δημοσίων διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς χώρας μας. Ἡ ὑπαρξίς μεταξὺ τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν προσώπων κεκτημένων γενικῶν ἐπιστημονικῶν ἐφοδίων εἶναι, δυστυχῶς, γεγονὸς μάλλον σπάνιον ἢ τυχαῖον. Τὰ πρόσωπα ταῦτα ὀφείλουσιν τὴν κατάρτισίν των ὄχι εἰς κρατικὰς ἐνεργείας καὶ παρορμητικὰς ἀλλ' εἰς τὴν ἴδιαν αὐτῶν πρωτοβουλίαν καὶ θέλησιν. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν προσώπων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ «ἐπιστημονικόν» προσωπικὸν δὲν ἔχει ἴσως ἀνοίξει βιβλίον ἐπιστημονικόν, γενικῆς ἢ ἐιδικωτέρας φύσεως, σχέσιν ἔχον μὲ τὰ θέματα τῶν σπουδῶν καὶ τῆς ὑπηρεσίας, ἀφ' οὗτο ἐγκατέλειψε τὰ θρανία τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε. Τὰ πρόσωπα ταῦτα, συνεπῶς, εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ τέλματος τοῦ πλέον πρωτογόνου καὶ τοῦ πλέον ἀτέχνου ἐμπειρισμοῦ καὶ τῆς μεγαλυτέρας προχειρολογίας. Ἡ ἄγνοια τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου ἀπὸ τὴν μεγίστην πλειοψηφίαν τοῦ «ἐπιστημονικοῦ» ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Κράτους καὶ τῶν ἄλλων νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου καὶ ἡ ἄγνοια τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν ἀπὸ τὸ «ἐπιστημονικόν» ὑπαλληλικὸν προσωπικὸν τῶν οἰκονομικῆς ἀρμοδιότητος δημοσίων ὑπηρεσιῶν εἶναι ὁ γενικῶς ἐπικρατῶν κανὼν.

Ἐπὶ τοὺς ὅρους τούτους, εἶναι ὅλως φυσικὸν νὰ μὴ ἔχη τὸ οὕτω ἀκατάρτιστον προσωπικὸν τοῦτο, πλήρως διακριβωμένην ἀντίληψιν τῶν θεμάτων τῶν ὁποίων ὁ χειρισμὸς ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀρμοδιότητός του. Ἄλλ' εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν κατάστασιν τὸ ἐκ πρώτης ὄψεως περιεργὸν εἶναι ὅτι οἱ κατ' ἐξαιρέσειν τῆς περισσοτέρας περιπτώσεις, δὲν ἔχουν, κυριολεκτικῶς, «τόπον νὰ σταθοῦν» εἰς τὰς ὑπηρεσίας. Ὄντως, ὡς μακρὰ σχετικῆ πείρα δεικνύει, οἱ μὲν ὁμοιόβαθοι τῶν κατηρητισμένων ὑπαλλήλων τοὺς ὑποβλέπουσιν λόγῳ ἐπαγγελματικῆς ἀντιζηλίας οἱ δὲ προϊστάμενοί των τοὺς παραμερίζουσι, διότι θεωροῦν αὐτοὺς ἐπικινδύνους διὰ τὴν ἴδιαν αὐτῶν ὑπόστασιν εἰς τὰς ὑπηρεσίας, ὡς κατέχοντας στοιχεῖα ὑπεροχῆς ἢ ἔστω ηὔξημένα προσόντα ἔναντι αὐτῶν. Ὅθεν γεννᾶται εὐλόγως τὸ ἐρώτημα εἰς τὴν συνείδησιν πολλῶν ὑπαλλήλων ἐὰν συμφέρη εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν σταδιοδρομίαν των ἡ ἀπόκτησις ἐπιστημονικῆς κατάρτισεως, ἀφοῦ αὕτη, εἰς τὰς περισσοτέρας, ὡς ἐλέχθη, περιπτώσεις εἶναι πρόξενος πικριῶν, συμφορῶν καὶ διώξεων.

Τὰ αἷτια τῆς ἐλλείψεως γενικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς κατάρτισεως εἰς τὸ «ἐπιστημονικόν» προσωπικὸν τῆς δημοσίας διοικήσεως εἶναι πολλὰ. Τὸ ἀπώτατον αἷτιον εἶναι βεβαίως ὁ χαμηλὸς βαθμὸς τῆς γενικωτέρας πολιτιστικῆς ἐξελίξεως τῆς χώρας. Τὸ αἷτιον τοῦτο, οὐχ' ἦντο, δὲν εἶναι τὸ σημαντικώτερον. Ὡς σπουδαιότερον αἷτιον θεοῦ νὰ θεωρηθῇ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς χώρας, ὑφιστάμενος ὁ ἴδιος βαθυτάτην κρίσιν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1936, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντιληφθῇ καὶ νὰ συλλάβῃ τὸν πυρῆνα τοῦ ζητήματος. Εἰς τὴν ἀδυναμίαν του αὐτὴν συνετέλεσε πάντως ὁ πόλεμος, ἡ κατοχὴ, ὁ συμμοριτοπόλεμος καὶ αἱ οἰκονομικαὶ περιπέτειαι τῆς χώρας. Ἐτερον αἷτιον, συνδεδεμένον πρὸς τὸ προηγούμενον, σημαντικώτατον δὲ καὶ τοῦτο, εἶναι ἡ ἀνεπαρκὴς στάθμη τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως ἐν τῇ Χῶρᾳ.

Πρὸ τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ἴστατο γενικῶς εἰς ὑψηλότεραν ἢ σήμερον στάθμην καὶ ἡ ἐπίδρασις του καθὼς καὶ τὸ κύρος του εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν ἦτο πολὺ μεγαλύτερον ἢ

σήμερον. Ὁ παρακολουθήσας τὴν ἐξέλιξιν τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν τῆς Χώρας, γενικῶς εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιληφθῆ εἰς ὅλον του τὸ βάθος καὶ εἰς ὅλην του τὴν ἑκτασιν τὸ γεγονός ὅτι χωρὶς καθολικὴν καὶ ριζικὴν ἀναχώνευσιν καὶ ἀναδιοργάνωσιν τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων δὲν εἶναι δυνατὸς ὁ ἐφοδιασμὸς τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν τῆς χώρας διὰ στελεχῶν δυναμένων νὰ χειρίζονται μὲ ἐπάρκειαν τὰς κοινὰς ὑποθέσεις. Ὁ τρόπος καὶ τὸ σύστημα τῆς ριζικῆς ταύτης ἀναχώνευσως καὶ ἀναδιοργάνωσως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτεθῆ ἐνταῦθα. Ὡρισμένα καίρια θέματα ἐπραγματεύθημεν πρὸ ἐτῶν εἰς τὸ βιβλίον μας «Ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιστήμη εἰς τὴν Ἑλλάδα». Ἐπιβάλλεται, ὅμως, νὰ λεχθῆ ἐδῶ ὅτι : ἐπειδὴ ἡ προσπάθεια ἀνοργάνωσως τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων εἶναι ἔργον μακρόπνοον αἱ δὲ ἀνάγκαι ἀνασυντάξεως τῆς δημοσίας διοικήσεως ἐπέγουσαι, πρέπει νὰ τραπῶμεν τὸ ταχύτερον εἰς τὴν κατάλληλον μετεκπαίδευσιν τοῦ ὑπάρχοντος «ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ» καὶ ἐκ παραλλήλου εἰς τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀποστελλομένων πρὸς μετεκπαίδευσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δημοσίων ὑπαλλήλων*.

Τὸ μέτρον τοῦτο θὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς ρείξαις καὶ ἐπιεγούσας ἀνάγκαις τοῦ παρόντος. Τὸ προηγούμενον μέτρον τῆς ἀναδιοργάνωσως τῶν Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων πρὸς ἐφοδιασμὸν τῆς δημοσίας διοικήσεως τῆς χώρας διὰ νέων ἀρτίων στελεχῶν, εἶναι, ὡς ἐλέχθη, μακρόπνοον καὶ ἀνάγεται εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ζητήματος μονίμως, καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὀριστικῶς, διὰ τὸ μέλλον.

στ) Αἱ ἐξαιρετικῶς γλισχραὶ ἀμοιβαί, ἐνσχέσει μὲ τὸ ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργον καὶ τὴν κοινωνικὴν θέσιν, αἱ διδόμεναι εἰς τοὺς πολιτικοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, εἶναι ἐπόμενον νὰ ἀπομακρύνουν τὰ ἤδη ὑπηρετοῦντα ἱκανὰ στελέχη ἀπὸ τὰς δημοσίας διοικητικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὰς ὁποίας ταῦτα ἀπασχολοῦνται καὶ νὰ ἀποθαρρύνουν καὶ ἀποτρέπουν τὴν εἰσοδὸν εἰς αὐτάς τῶν νέων στελεχῶν τὰ ὅποια κατὰ πρῶτον θὰ ἐπεθύμουν νὰ προσέλθουν εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας. Ἀποδείξεις τοῦ τελευταίου τούτου εἶναι ὅτι ἐσχάτως ἐνεφανίσθη ἐπανεπιλημμένως περιπτώσεις προκηρύξεως διαγωνισμοῦ πρὸς κατάληψιν δικαστικῶν θέσεων, εἰς τὸν ὅποιον δὲν προσήλθον δικηγόροι νὰ διαγωνισθῶν.

Τὸ κυριώτερον αἷτιον τῶν γλισχρῶν τούτων ἀμοιβῶν εἶναι ὄχι τόσοσὴν ἢ ἀδυναμία τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν τῆς χώρας, ὅσον ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν υπηρετούντων ὑπαλλήλων καθὼς καὶ ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν συνταξιοδοτούμενων ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου, μέρος τῶν ὁποίων λαμβάνει τὴν σύνταξιν ἀδίκως, κατὰ τὴν γνώμην μας.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους, τὸ πρόβλημα τῆς παροχῆς ἱκανοποιητικῆς ἀμοιβῆς εἰς τοὺς πολιτικοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους θὰ ἐπιλυθῆ ἀσφαλῶς καὶ διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν δημοσίων οἰκονομικῶν τῆς χώρας, πρωτίστως ὅμως διὰ τοῦ περιορισμοῦ τῶν υπηρετούντων ὑπαλλήλων κατὰ τὰ προηγουμένως ἐκτεθέντα καθὼς καὶ τῶν ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου συνταξιοδοτούμενων.

ζ) Ἡ ἐνόηκρατία καὶ ἡ διαλυτικὴ ἐπίδρασις τῶν κομματικῶν ἐπεμβάσεων ἐπὶ τῆς δημοσίας διοικήσεως, ἥτις ἐπίδρασις ἀποθαρρύνει τὰ ὀφιστάμενα ἐκλεκτὰ στελέχη καὶ παρεμποδίζει τὴν εἰσοδὸν νέων τοιούτων εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, δὲν εἶναι βεβαίως ἐόκολον νὰ ἐκρίζωθῆ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην. Ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι ἐν πολλοῖς κατάλοιπον παλαιότερων κακῶν συνηθειῶν, αἵτινες δὲν κατάστηθαι δυνατὸν νὰ περιωρισθῶν ἢ ἀποβληθῶν, καὶ λόγῳ τῆς προηγούμενης σημειωθεῖσης κρίσεως τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς χώρας ἀπὸ τοῦ 1936 καὶ λόγῳ τῶν τραγικῶν γεγο-

* Ἀνάπτυξιν τοῦ ζητήματος τῆς μετεκπαίδευσως τῶν ὑπαλλήλων τῆς δημοσίας διοικήσεως δύναται τις νὰ ἴδῃ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ κ. Γ. Μαραγκοπούλου : «Μέθοδοι ἐπιλογῆς καὶ ἐκπαίδευσως τοῦ προσωπικοῦ τῆς διοικήσεως», Ἀθῆναι 1950 καὶ εἰς Κλ. Μπανταλούκα, «Συγχρονισμὸς τῶν οἰκονομικῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν τῆς Ἑλλάδος διὰ μετεκπαίδευσως τῶν ὑπαλλήλων», εἰς «Οἰκονομικὸν Παρατηρητῆν» Νοέμ.—Δεκέμβ. 1949, σ. 188—191. Ἴδε ἐπίσης Σ. Πουλοπούλου. «Οἰκονομικὴ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὸν ἐπιτελεῖον», εἰς «Οἰκονομολόγον» τῆς 24ης Μαΐου 1952.

Η ΣΥΜΒΑΣΙΣ ΠΕΡΙ ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΔΞΙΑΣ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ Α. ΦΡΑΓΚΟΥ

Διευθυντοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν

Ἐν ἐξαιρετικόν ἐπίτευγμα τῆς μεταπολεμικῆς διεθνῶς οἰκονομικῆς δράσεως εἶναι καὶ ἡ σύμβασις ἡ καθιερώσασα τὸν ὅρισμὸν τῆς δασμολογητέας ἀξίας πρὸς ὁμοιόμορφον ἐκτίμησιν τῶν ἐμπορευμάτων. Διὰ τοῦ μέτρου τούτου, καὶ τὸ διεθνὲς ἐμπόριον διευκολύνεται σοβαρῶς καὶ αἱ διεθνεῖς διαπραγματεύσεις δασμολογικῶν συμφωνιῶν ἀπλοποιοῦνται, δεδομένου ὅτι καὶ ἡ σύγκρισις τῶν στατιστικῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καθίσταται εὐχερεστέρα διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ἐνιαίας μεθόδου ἐκτιμήσεως.

Πρῶτος ὁ Χάρτης Ἐμπορίου τῆς Ἀβάνας, παραμείνας σχέδιον, περιέλαβε διατάξεις καθορίζουσας σταθερὰ κριτήρια καὶ γενικὰς ἀρχὰς προσδιορισμοῦ τῆς δασμολογητέας ἀξίας (ἄρθρον 3δον). Τὰς διατάξεις τοῦ Χάρτου τῆς Ἀβάνας ἐπέλαβε ἐν ἄρθρῳ VII καὶ ἡ Γενικὴ Συμφωνία Δασμῶν καὶ Ἐμπορίου, ἡ κυρωθένσα ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ Α.Ν. ὑπ' ἀριθμ. 1419/50 (Φ.Ε.Κ. 61/27/2/1950 Τ.Α.), κυρωθέντος καὶ τούτου διὰ τοῦ Νόμου ὑπ' ἀριθμ. 1805/51 (Φ.Ε.Κ. 128/2/5/51 Τ.Α.). Τελικὸς ὁμοῦς ὅρισμός τῆς δασμολογητέας ἀξίας ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Ὁμίλου Μελετῶν Εὐρωπαϊκῆς Τελωνιακῆς Ἐνώσεως, ὅστις υἰοθέτησε ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐργασίαν γενομένην ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Τελωνιακῶν ἐμπειρογνομῶν, κυριωτέρου ὄργανου τοῦ Ὁμίλου τούτου.

Ὁ Ὁμιλος Μελετῶν Εὐρωπαϊκῆς Τελωνιακῆς Ἐνώσεως ἐδημιουργήθη κατόπιν κοινῆς δηλώσεως γενομένης εἰς Παρίσιους τὴν 12/9/1947 ὑπὸ δεκατριῶν Χωρῶν (Ἀυστρίας, Βελγίου, Λουξεμβούργου, Ὀλλανδίας, Δανίας, Γαλλίας, Ἑλλάδος, Ἰρλανδίας, Ἰσλανδίας, Ἰταλίας, Πορτογαλίας, Ἀγγλίας καὶ Τουρκίας)

νότων τῆς τελευταίας δεκαπενταετίας. Τούτου ἔνεκεν, ἡ θεραπεία τοῦ ὡς ἄνω κακοῦ εἶναι θεμελιωδῶς συνδεδεμένη μὲ τὴν ἐξυγιάνσιν τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς χώρας, καθὼς καὶ μὲ τὴν ἀπόκτησιν σθένους καὶ αὐτονομίας σκέψεως ὑπὸ τῶν μελῶν τῶν ὑπηρεσιακῶν συμβουλίων τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Μόνη ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Κώδικος καταστάσεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἄνευ τῶν ἀνωτέρω βελτιώσεων, ὀλίγον θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ὑπηρεσιῶν ἀπὸ τὴν διαλυτικὴν ἐπίδρασιν τῆς εὐνοιοκρατίας καὶ τῶν κομματικῶν ἐπεμβάσεων.

η) Ἡ καταθλιπτικὴ ἐξάρτησις καὶ δεσποτεία τῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους τῶν ὑπηρεσιῶν, ἐφ' ὅσον συντρέχει βεβαίως ἡ κακὴ χρῆσις τῆς ἰδιότητος τοῦ προϊσταμένου, ἀσκεῖ ὄντως ἀποσυνθετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν. Διὰ τὴν ἀντιληφθῆ τις καλῶς τοῦτο, ἀρκεῖ νὰ σκεφθῆ ὅτι, διὰ πᾶσαν μεταβολὴν τῆς προσωπικῆς του καταστάσεως ἀλλὰ καὶ διὰ πολλὰς ἄλλας περιπτώσεις τῆς ἐξυπαλληλικῆς του ζωῆς, ὁ ὑπάλληλος εὐρίσκειται εἰς τὴν διάθεσιν καὶ τὸ ἔλεος τῶν προϊσταμένων του. Ἡ προαγωγὴ του, ἡ χορήγησις ἐπιδόματος παραμονῆς εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν, ἡ χορήγησις κανονικῆς ἀδείας, ἡ χορήγησις ἐκπαιδευτικῆς ἀδείας, ἡ ἀπουσία δι' ὑποτροφίαν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἡ συμμετοχὴ εἰς ἐπιτροπὰς ἢ συμβούλια, ἡ μετάβασις του εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δι' ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις κ.λ.π. ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ προϊσταμένου ἧτις, καὶ εἰς τὴν ἀκόμῃ περίπτωσιν ὁ ὑπάλληλος κρίνεται ἀπὸ ὑπηρεσιακῶν συμβούλιον, ἀσκεῖ καιρίαν καὶ ἀποφασιστικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς τύχης του. Ἐὰν ὁ προϊστάμενος εἶναι κακός, νευρικός ἢ ἐπιπόλαιος, ὁ ὑπάλληλος οὐδέποτε θὰ εὕρῃ τὸ

ἀντιπροσωπευμένων εις τὴν Ἐπιτροπὴν Ἑυρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Συνεργασίας. Εἰς τοῦτον ἀνετέθη ἡ ἐξέτασις τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα συνεπάγεται μία ἢ περισσότεραι Ἐνώσεις, δημιουργούμεναι συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Χάρτου Ἐμπορίου, καὶ ἡ ἀναζήτησις τῶν ἀναγκαίων μέτρων διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν τοιούτων Ἐνώσεων. Ὁ Ὀμιλος, πρὸ πάσης μελέτης τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα συνεπάγονται αἱ τελωνειακαὶ ἐνώσεις, ἔκρινε ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐνοποιηθοῦν αἱ δασμολογικαὶ ὀνοματολογίαι, αἱ ἐν ἰσχύι εἰς τὰς διαφόρους μετεχούσας χώρας, καὶ νὰ καθορισθοῦν κοινοὶ κανόνες ἐπιβολῆς τῶν τελωνειακῶν δασμῶν.

Μετὰ μακρὰν καὶ ἐπίπονον ἐργασίαν κατηρτίσθη ἡ δασμολογικὴ ὀνοματολογία διὰ τὴν κατάταξιν τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὰ τελωνειακὰ δασμολογία καὶ ὁ ὅρισμός τῆς ἀξίας εἰς τὰ Τελωνεῖα. Καὶ αἱ δύο αὗται ἐργασίαι ἐγένοντο ἀντικείμενον δύο συμβάσεων, πρὸς υἰοθέτησιν τούτων καὶ ἐφαρμογὴν παρὰ τῶν διαφόρων χωρῶν. Παράλληλως, ὁ Ὀμιλος συνέστησε τὴν δημιουργίαν ἐνὸς Συμβουλίου Τελωνειακῆς Συνεργασίας, ἐφ' ἧνὸς πρὸς ἐξασφάλισιν ὁμοιομόρφου ἐφαρμογῆς ὑπὸ τῶν διαφόρων Κρατῶν τῶν δύο τούτων συμβάσεων καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς συνέχισιν τῆς ἀναληφθεῖσης ἐργασίας ἐπὶ τῆς ἑναρμονίσεως τῆς τελωνειακῆς τεχνικῆς.

Ἀπάσας τὰς ὡς ἄνω συμβάσεις, ὑπογραφεῖσας παρ' ὄλων τῶν μετεχουσῶν χωρῶν, ἐπεκύρωσε ἡδῆ ἡ Ἑλλάς διὰ τοῦ Α.Ν. 1923/1951 (ΦΕΚ 243/31/8/51 Τ.Α.) εἰς ἐφαρμογὴν ὁμοῦ μέχρι σήμερον ἐτέθη ἡ Σύμβασις περὶ Συμβουλίου Τελωνειακῆς Συνεργασίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Σύμβασιν περὶ δασμολογητέας ἀξίας, διὰ τῆς ὁποίας ἀναλαμβάνεται ἡ ὑποχρέωσις τῆς καθιερώσεως τοῦ ὁρισμοῦ τούτου ὑπὸ τῶν διαφόρων κρατῶν διὰ τῆς ἐθνικῆς τῶν νομοθεσίας καὶ προβλέπεται ἡ ὁμοιόμορφος ἐφαρμογὴ του ἐκ μέρους τούτων, αὕτη, ἐπικυρωθεῖσα ὑπὸ ἐπτά κρατῶν ἐκ τῶν ὑπογραψάντων ταύτην, θὰ τεθῆ ἐν ἰσχύι, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 14 ταύτης, τρεῖς μῆ-

δικαίον του, τὸ γεγονός δὲ τοῦτο εἶναι ὅ,τι ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀποθάρρυνσιν του καὶ τὴν χαλάρωσιν τοῦ ὑπηρεσιακοῦ ζήλου του.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπιβάλλεται ἡ ἐξεύρεσις τρόπων καὶ μεθόδων μειώσεως τῆς καταθλιπτικῆς ἐξαρτήσεως τῶν ὑπαλλήλων ἐκ τῶν προϊσταμένων των καθὸς καὶ τῶν ἐξασφαλίσεως μιᾶς δικαίας κρίσεως καὶ μεταχειρίσεως τῶν ὑπαλλήλων. Τοιοῦτος τρόπος θὰ ἦτο, λόγου χάριν, ἡ κρίσις τοῦ ὑπαλλήλου ἀπὸ συμβούλιον συγκροτούμενον ἐξ ὁμοιοβάθμων του, παράλληλως πρὸς τὴν κρίσιν του ἀπὸ τὰ συνήθη ὑπηρεσιακὰ συμβούλια ἅτινα συγκροτοῦνται ἀπὸ ἀνωτέρους του, τῆς τελικῆς ἀποφάσεως λαμβανόμενης ἀπὸ τῆς πλειοψηφίας καὶ τῶν δύο συμβουλίων. Ἄλλοι τρόποι καὶ μέθοδοι μείωσεως τῆς καταθλιπτικῆς ἐξαρτήσεως τῶν ὑπαλλήλων ἐκ τῶν προϊσταμένων των θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπινοηθοῦν ἀρκεῖ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ ἐκ τῆς ἐξαρτήσεως ταύτης διαλυτικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ ἀρκεῖ νὰ ὑπάρῃ καλὴ θέλησις πρὸς διόρθωσιν τοῦ κακοῦ.

Ἡ πραγματοποίησις τῶν ἀνωτέρω ὑποδείξεων δὲν εἶναι ἀσφαλῶς ἔργον εὐκολόν. Πάντως, ὅμως, ἐάν ποτὲ συντελεσθῆ, θὰ ἀγάγῃ τὴν δημοσίαν διοίκησιν τῆς χώρας εἰς τὸν δρόμον τῆς δημοσίας διοικήσεως τῶν προηγμένων χωρῶν. Αἱ μεγάλα δυσκοιλία τοῦ ἔργου δὲν πρέπει νὰ ἀποκαρδιῶνουν τοὺς πεπειραμένους μεταρρυθμιστὰς καὶ τοὺς ὑγιεῖς πολιτικοὺς ἀνδρας. Πᾶν μέγα ἔργον ἐπραγματοποιήθη, ὡς γνωστόν, μὲ σκληροὺς ἀγῶνας. **Τὸ Κράτος** τέλος, εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ ὁποίου ὑπάγεται ἡ ἀνασύνταξις τῆς διοικητικῆς ὀργανώσεως, **ὑπάρχει ἀκριβῶς διὰ νὰ ἐπιχειρῇ τὰ μεγάλα ἔργα.** Τοῦτο ἀποτελεῖ καὶ τὴν τελικὴν του δικαίωσιν.